

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku, w sprawie z wniosku M. S. o orzeczenie wobec uczestnika W. C. zakazu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, pozbawił uczestnika postępowania W. C. na okres pięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej, oddalił wnioski w pozostałym zakresie, zasądził od uczestnika postępowania kwotę 2.220,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał ściągnąć od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 4.645,60 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania.

Podejmując zaskarżone orzeczenie Sąd I instancji ustalił, że W. C. od 18 września 2007 roku pełnił funkcję członka zarządu Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P..

W dniu 26 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Toruniu, V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt V GNc 920/14 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zasądzając od Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz M. S. kwotę 22.140 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2.693,75 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

W dniu 16 maja 2014 roku wierzyciel M. S. wniósł o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi. Pismem z dnia 20 października 2014 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Płocku T. P. poinformował, iż postępowanie egzekucyjne z majątku Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. jest skuteczne.

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku ogłosił upadłość Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Zakład (...) S.A. był dłużnikiem niewypłacalnym w rozumieniu art. 10 i 11 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego, co najmniej od dnia 21 marca 2011 roku. W tej dacie bowiem spółka posiadała co najmniej 2 wierzycieli, z czasem liczba wierzycieli przekroczyła kilkaset, wydano wobec spółki co najmniej kilkadziesiąt tytułów wykonawczych, na podstawie których prowadzonych było ponad sto postępowań egzekucyjnych. Postępowania egzekucyjne początkowo były skuteczne, z czasem nie doprowadziły już do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, a w 2015 roku spółka złożyła wnioski o ogłoszenie upadłości. Brak złożenia w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. spowodował obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa spółki i miał niekorzystny wpływ

na możliwość zaspokojenia roszczeń wierzycieli. W okresie pomiędzy 31 grudnia 2010 roku, a 31 grudnia 2014 roku wartość aktywów zasadniczo się zmniejszyła. Wartość aktywów pomiędzy końcem 2010, a końcem 2014 roku zmalała z ok. 47 mln do 26 mln, tj. zmalała

o ponad 44,77%. W tym samym okresie zobowiązania spółki narastały. Wartość zobowiązań pomiędzy końcem 2010 roku, a końcem 2014 roku wzrosła o 4.029.031,12 zł, co odpowiada wzrostowi o 15,03%. Kontynuowanie działalności gospodarczej po 31 grudnia 2010 roku przyniosło spółce straty, które w kolejnych latach wynosiły: w 2011 roku – 1.791.910,84 złotych, w 2012 roku – 16.321.932,80 złotych, w 2014 roku – 7.849.697,61 złotych.

W 2013 roku wypracowany został zysk w kwocie 800.819,89 złotych, co nie pokryło w znaczący sposób strat na koniec 2014 roku, narastająca strata wynosiła już 24.725.641,01 złotych. Oznacza to, iż w okresie 2010-2014 wszystkie podstawowe parametry finansowe mające bezpośredni wpływ na możliwość zaspokojenia roszczeń wierzycieli, takie jak wartość majątku, wysokość zobowiązań, wysokość kapitałów własnych oraz wynik finansowy - miały tendencje negatywne.

Komornik T. P. poinformował, że aktualnie przeciwko dłużnej spółce prowadzi postępowanie egzekucyjne w 50 sprawach, łącznie prowadzonych było 108 spraw, w tym 58 spraw umorzono wskutek zapłaty.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy częściowo uwzględnił wniosek wierzyciela o orzeczenie wobec uczestnika W. C. zakazu prowadzenia działalności gospodarczej.

Przy orzekaniu zakazu sąd wziął pod uwagę stopień winy oraz skutki podejmowanych działań, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli.

Niezłożenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości oznacza niedochowanie ustawowego terminu złożenia wniosku w terminie dwóch tygodni od chwili powstania podstawy. Ustalenie tej przesłanki wymaga ustalenia daty powstania podstawy do ogłoszenia upadłości.

Zgodnie z obowiązującym orzecznictwem o niewypłacalności dłużnika w rozumieniu art. 11 ust. 1 można mówić dopiero wtedy, gdy dłużnik z braku środków przez dłuższy czas nie wykonuje przeważającej części swoich zobowiązań, a zatem stanem niewypłacalności w rozumieniu ww. przepisu jest stan trwałego niewykonywania większości wymagalnych zobowiązań.

Biegły sądowy dokonując analizy sytuacji finansowej spółki, posiłkując się dokumentami stwierdził, iż niewypłacalność dłużnika wystąpiła w dniu 21 marca 2011 roku, zaś dłużnik był zobowiązany do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie do 4 kwietnia 2011 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, iż treść art. 377 prawa upadłościowego i naprawczego wskazuje, iż nie orzeka się zakazu, o którym mowa w art. 373, jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13, a gdy wniosek o ogłoszenie upadłości nie był złożony, w terminie trzech lat od dnia, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć.

Wniosek o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) spółki akcyjnej z siedzibą w P. został złożony przez dłużnika w dniu 25 lutego 2015 roku, zaś w dniu 23 lipca 2015 roku upadłość ww. podmiotu została ogłoszona.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 28 stycznia 2015 roku II CSK 237/14 LEX nr 1661935, który Sąd orzekający w I instancji w niniejszej sprawie podzielił „od chwili złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, bez względu na upływ terminu z art. 377 in fine p.u.n. otwiera się termin do orzeczenia zakazu z art. 373 ust. 1 p.u.n. w oparciu o przesłankę z pkt. 1 tego przepisu, a termin prekluzyjny art. 377 in princ p.u.n. będzie mógł rozpocząć bieg odpowiednio od dnia prawomocnego umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 p.u.n. Jedynym ograniczeniem dopuszczalność orzeczenia zakazu będzie wówczas oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości wobec braku podstaw upadłości oznaczonych art. 11 p.u.n.”.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy wskazał, iż w niniejszej sprawie nie zachodziła negatywna przesłanka do orzeczenia zakazu wskazana w art. 377 prawa upadłościowego i naprawczego.

Wobec ustaleń i rozważań poczynionych Sąd I instancji pozbawił W. C. na okres pięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia.

W odniesieniu do wymiaru zakazu Sąd Rejonowy wskazał, iż jest on zależny

od stopnia winy, jaką ponosi osoba odpowiadająca, a także od skutków podejmowanych działań. Doktryna przez skutki działań określa obniżenie wartości przedsiębiorstwa upadłego oraz rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. Dla udowodnienia winy nie jest wystarczające pogorszenie sytuacji majątkowej niewypłacalnego dłużnika. Istotne natomiast znaczenie

ma fakt, czy i w jakim zakresie upadły (reprezentant upadłego) jest winien niezłożenia w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości. Należy bowiem zgodzić się ze stanowiskiem, że wina w niezłożeniu wniosku występuje nie tylko w przypadku, gdy uczestnik umyślnie nie składa wniosku o ogłoszenie upadłości, ale także gdy tego rodzaju zaniechanie jest następstwem niedbalstwa. Winę w kontekście ustawy prawo upadłościowe i naprawcze należy bowiem postrzegać jako naganny stosunek podmiotu do określonego obowiązku.

W kontekście zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż członek zarządu był świadomy sytuacji finansowej spółki, zapoznawał się bowiem z corocznymi sprawozdaniami finansowymi biegłych audytorów. Tym samym nie ulegało wątpliwości, iż ponosi winę w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości w odpowiednim terminie. W konsekwencji nie można jednoznacznie stwierdzić, iż W. C. nie czynił starań aby zobowiązania wierzycieli zostały spełnione.

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli Sąd Rejonowy uznał, iż okres 5 lat pozbawienia uczestnika postępowania prawa prowadzenia działalnością gospodarczą na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy członka rady nadzorczej w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu jest wystarczający i adekwatny do stopnia jego przewinienia.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 76 pkt 4, mając na uwadze § 10 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty procesu w niniejszej sprawie składają się opłata od wniosku w kwocie 100,00 złotych, zaliczka na poczet opinii biegłego w kwocie 2.000,00 złotych, oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 120,00 złotych.

Sąd nakazał również ściągnąć od W. C. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 4.645,60 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania, które zostały tymczasowo pokryte ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Płocku.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł uczestnik – W. C., zaskarżając postanowienie w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy przez:

a) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. na skutek przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów i wyciągnięcia z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, a w konsekwencji wystąpienie sprzeczności ustaleń Sądu z materiałem dowodowym, w szczególności iż:

- niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) S.A.

z siedzibą w P. w ustawowym terminie wywołało skutki w postaci pokrzywdzenia wierzycieli, podczas gdy większość z nich została zaspokojona, a pozostałe postępowania egzekucyjne były określane przez komorników je prowadzących, jako skuteczne jeszcze w 2014 roku oraz żadne z prowadzonych postępowań egzekucyjnych nie zostały zakończone z powodu bezskuteczności;

- uczestnik ponosi winę w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) S.A. z siedzibą w P. w ustawowym terminie,

co uzasadniało orzeczenie wobec niego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w wymiarze pięciu lat, podczas gdy ze sprawozdań audytorów

za lata 2010, 2011, 2013 nie wynikało stwierdzenie istnienia zagrożenia

dla kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w kolejnych latach, a w wyniku stwierdzenia takiego zagrożenia na koniec roku 2012, przez Zarząd Spółki, w tym Uczestnika, jako Członka Zarządu, podjęte zostały wszelkie możliwe i dostępne działania w celu poprawy sytuacji finansowej Spółki,

które spowodowały osiągnięcie przez Spółkę zysku na koniec roku 2013;

b) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie stanu faktycznego w drodze pominięcia faktu, że:

- w dniu złożenia wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej przez Wnioskodawcę postępowanie egzekucyjne z jego wniosku wobec Zakładu (...) S.A. toczyło się wyłącznie przez trzy miesiące, co nie pozwoliło na uzyskanie zaspokojenia roszczenia

w całości oraz co zostało potwierdzone pismem Komornika Sądowego

przy Sądzie Rejonowym w Płocku T. P. z dnia 20 października 2014 roku, który poinformował, że postępowanie toczące się z majątku Spółki jest skuteczne, zatem nie mogło dojść do pokrzywdzenia Wnioskodawcy jako wierzyciela Spółki;

- wobec żadnego z wierzycieli Zakładu (...) S.A. nie zostało wydane postanowienie o bezskuteczności egzekucji prowadzonych z majątku Spółki;

- do końca roku 2013 występowała nadwyżka wartości aktywów Zakładu (...) SA. nad jej zobowiązaniami, zezwalająca na spłatę zobowiązań Spółki;

- uczestnik po udzieleniu mu absolutorium z pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki w roku 2013, w następstwie osiągnięcia poprawy kondycji finansowej Spółki w roku 2013, od lipca 2014 roku przestał zasiadać w zarządzie spółki, a zatem nie można przypisać mu winy w braku podejmowania działań zmierzających do poprawy kondycji finansowej Spółki na koniec roku 2014, powodujących osiągnięcie przez spółkę negatywnego wyniku finansowego na koniec roku 2014;

2) rażące naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) naruszenie art. 373 ust. 2 Prawa upadłościowego i naprawczego poprzez błędną jego wykładnię i w konsekwencji ustalenie, że w niniejszej sprawie obok pozytywnej przesłanki do orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w postaci obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa zaistniała również kumulatywna i pozytywna przesłanka polegająca

na pokrzywdzeniu wierzycieli, podczas gdy stwierdzenie zmniejszenia możliwości zaspokojenia roszczeń wierzycieli z majątku dłużnej spółki nie jest równoważne z wykazaniem stopnia, w jakim wierzyciele ci pozostaną

bez zaspokojenia po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego, w którym nastąpi likwidacja majątku Spółki, zezwalająca na spłatę jej zobowiązań

oraz pokrycie kosztów postępowania;

b) naruszenie art. 377 Prawa upadłościowego i naprawczego poprzez błędną jego wykładnię i w konsekwencji nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej podniesionego przez Uczestnika, podczas gdy w dniu złożenia wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w niniejszej sprawie, tj. 18 sierpnia 2014 roku,

a zatem po upływie przewidzianego prawem okresu umożliwiającego wystąpienie z przedmiotowym wnioskiem, z uwagi na bezskuteczny wpływ

w dniu 4 kwietnia 2011 roku ustawowego terminu na złożenie wniosku

o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) S.A., roszczenie to było przedawnione i termin na jego złożenie nie otworzył się jeszcze na nowo,
co nastąpiło w dniu 25 lutego 2015 roku, kiedy wniosek o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) S.A. został złożony do Sądu Rejonowego w Płocku.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości poprzez oddalenie wniosku w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje według norm przepisanych ewentualnie na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu w instancji odwoławczej.

W odpowiedzi na apelację uczestnika – W. C. wnioskodawca – M. S. wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przez Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, iż w rozpoznawanej sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 233 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 roku, stosownie do art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 roku Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015 roku, poz. 978).

Apelacja uczestnika postępowania jest zasadna jedynie w zakresie wymiaru orzeczonego zakazu działalności gospodarczej. W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty podniesione przez skarżącego nie są zasadne. Rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i z poczynionymi ustaleniami w zakresie stanu faktycznego sprawy.

Pośród zarzutów apelującego, najdalej idącym jest zarzut naruszenia art. 377 Prawa upadłościowego i naprawczego poprzez błędną jego wykładnię i w konsekwencji nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej podniesionego przez uczestnika.

Zgodnie z treścią art. 373 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 233 ze zm.) sąd może orzec pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu m.in. wobec osoby, która ze swej winy będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości.

Wskazując podstawę orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej ustawodawca w art. 377 p.u.n. wprowadził jednocześnie instytucję przedawnienia orzekania w sprawach o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej stanowiąc,
iż nie orzeka się zakazu, jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 p.u.n., a gdy wniosek o ogłoszenie upadłości nie był złożony, w terminie trzech lat od dnia, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć.

Początkiem biegu terminu wskazanego w treści art. 377 p.u.n. uznaje się: umorzenie lub zakończenie postępowania upadłościowego albo oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13, a gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości - dzień, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć.

Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę na ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, zgodnie z którym termin do wystąpienia z żądaniem orzeczenia zakazu działalności gospodarczej biegnie od dnia, w którym dłużnik był obowiązany złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, tylko wtedy, gdy nie został on złożony (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2006 roku, III CZP 13/06, OSNC 2007, nr 1, poz. 8).

W niniejszej sprawie wniosek został złożony przez wnioskodawcę – M. S. w dniu 18 sierpnia 2014 roku, a zatem po upływie terminu określonego w powyższym przepisie to znaczy po upływie 3 lat od daty niewypłacalności spółki plus 14 dni,

które wynikają z przepisu art. 21 prawa upadłościowego i naprawczego na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Jednakże po wystąpieniu przez wnioskodawcę z wnioskiem o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej wobec W. C. został złożony przez samego dłużnika wniosek o orzeczenie upadłości Zakładu (...) S.A., a zatem ponownie otworzył się termin do złożenia wniosku o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej wynikający z przepisów ustawy. Zatem trafnie Sąd Rejonowy uznał, że w czasie trwania niniejszego postępowania zaktualizowało się uprawnienie wierzyciela do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu. Sąd I instancji był uprawniony w takim stanie faktycznym orzec o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej wobec uczestnika postępowania.

Ponadto w okresie pomiędzy dniem 18 sierpnia 2014 roku, a dniem 25 lutego 2014 roku uczestnik postępowania – W. C. ani w odpowiedzi na wniosek (k. 23 – 25, tom I) ani w pozostałych pismach procesowych nie podniósł zarzutu przedawnienia, a zatem Sąd Rejonowy nie mógł we wskazanym odcinku czasowym uwzględnić takiego zarzutu z urzędu. W chwili, w której uczestnik podniósł zarzut przedawnienia, termin do złożenia wniosku był już od kilku miesięcy otwarty na nowo dlatego nie sposób zarzucać Sądowi I instancji uchybień w tym zakresie.

Wprawdzie zgodzić się należy z uznaniem prekluzyjnego charakteru terminów określonych w art. 377 Prawa upadłościowego (w dacie orzekania przez Sąd I instancji – Prawa upadłościowego i naprawczego) jednak w ocenie Sądu II instancji stan niewypłacalności dłużnika, a tym samym przesłanki zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika nie mają charakteru stanu jednorazowego, ograniczonego cezurą czasową, lecz jest to stan trwały, istniejący w danym czasie, przy czym jego wystąpienie jest uzależnione od sytuacji finansowej dłużnika i aspektu jego wypłacalności rozumianej jako obowiązek realizowania istniejących i wymagalnych zobowiązań dłużnika. Nie można bowiem zgodzić się z tezą, dla której brak jest logicznego uzasadnienia, iż dłużnik, który kontynuując prowadzenie działalności gospodarczej, zwiększa zakres swoich zobowiązań nie ma obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, przy czym oczywistym pozostaje kwestia ustalenia skuteczności takiego wniosku na datę jego zgłoszenia.

Wskazać także należy, że przepisy art. 373 prawa upadłościowego mają charakter prewencyjny i zabezpieczający ewentualnych przyszłych wierzycieli dłużnika przed nim samym, w szczególności zaś nieumiejętnie czy niedbale prowadzoną działalnością gospodarczą, która według jej definicji winna przynosić określone zyski przynajmniej na poziomie pozwalającym realizowanie zobowiązań dłużnika zaciągniętych w związku czy w następstwie prowadzenia tejże działalności.

Nie bez znaczenia dla prawidłowości wykładni art. 377 prawa upadłościowego i naprawczego jest dostrzeżenie zmiany dokonanej na skutek wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku ustawy z dnia 15 maja 2015 roku (Dz. U. z 2015 roku, poz. 978), w której powołany przepis art. 377 Prawa upadłościowego otrzymał następujące brzmienie: „Nie orzeka się zakazu, o którym mowa w art. 373, jeżeli postępowanie w tej sprawie

nie zostało wszczęte w terminie roku od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13,

a gdy wniosek o ogłoszenie upadłości nie był złożony, w terminie trzech lat od dnia ustania stanu niewypłacalności albo wygaśnięcia obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez daną osobę. W kontekście przyjęcia przez ustawodawcę, na gruncie powołanego przepisu, takiego rozumienia pojęcia niewypłacalności dłużnika jako stanu trwałego, zasadną stała się wykładnia przepisu art. 377 według brzmienia sprzed jego nowelizacji,

która pozwalała na przyjęcie tożsamego charakteru stanu niewypłacalności dłużnika jaka została ujęta w aktualnie obowiązującym przepisie. Ustawodawca chciał w ten sposób uniknąć sytuacji braku możliwości wyciągnięcia

konsekwencji wobec osób zarządzających dłużną spółką (dłużnym przedsiębiorstwem) w przypadku gdy upłynął już 3 letni termin,
a żaden wierzyciel ani dłużnik nie złożyli wniosku o ogłoszenie upadłości.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wskazać należy, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, tj. dokumenty przedstawione przez wnioskodawcę nie były kwestionowane przez uczestnika. Z dokumentów niewątpliwie wynika, że jedynie część wierzycieli spółki została zaspokojona, natomiast pozostają do dnia dzisiejszego wierzyciele, którzy zostali pokrzywdzeni wskutek działań uczestnika i nie można ze stuprocentową pewnością przewidzieć, czy odzyskają całość swoich należności w toku postępowania upadłościowego.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego na gruncie tego przepisu przyjmuje się, iż wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie i rozważenie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów, mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (wyrok SN z dnia 26 czerwca 2003 roku, V CKN 417/01, LEX nr 157326). Sąd Rejonowy ma zatem obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Reguła ta, współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów nie będzie zachowana, jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym (wyrok SN z dnia 9 grudnia 2009 roku, IV CSK 290/09, LEX nr 560607).

Sąd I instancji ze zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym. Poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne znajdują pełne oparcie w przeprowadzonych dowodach. Ustalenia Sądu Rejonowego nie naruszają zatem reguł swobodnej oceny dowodów. Wywody apelacji w sprawie ograniczają się do polemiki z dokonaną w zaskarżonym wyroku oceną dowodów bez równoczesnego wykazania, by ocena ta była sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania lub z innych względów naruszała art. 233

§ 1 k.p.c. Samo przytoczenie w apelacji odmiennej, własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie może być uznane za wystarczające do podważenia dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych (wyrok SN z dnia 3 września 1969 roku, I PR 228/69, LEX nr 6553).

W przedmiotowej sprawie przy orzekaniu zakazu, Sąd Rejonowy prawidłowo wziął pod uwagę stopień winy oraz skutki podejmowanych działań, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. Wskazane przesłanki z art. 373 prawa upadłościowego i naprawczego w stosunku do uczestnika zostały spełnione, a zatem nie było podstaw do oddalenia wniosku o orzeczenie zakazu działalności gospodarczej wobec uczestnika – W. C..

Biegła dokonując analizy sytuacji finansowej spółki, posiłkując się dokumentami stwierdziła, iż niewypłacalność dłużnika wystąpiła w dniu 21 marca 2011 roku, zaś dłużnik był zobowiązany do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie do 4 kwietnia

2011 roku, czego nie uczynił. Ponadto biegła J. O. podała w swojej opinii, że „kapitały spółki do końca 2013 roku wykazywały wartości dodatnie (dopiero za 2014 roku ujawnione zostały wartości ujemne), jednakże nie świadczy to o tym, iż na gruncie wartości bilansowych do końca 2013 roku nie zachodziła przesłanka niewypłacalności w rozumieniu art. 10, 11 ust. 2 p.u.i.n. (...) należy jednak podkreślić, iż dane bilansowe nie zawsze są wystarczające dla stwierdzenia istnienia tej przesłanki, a w przedmiotowej sprawie nie było dostatecznych informacji, aby określić rynkowe wartości majątku i zobowiązań

za lata 2010 - 2014. W tych okolicznościach kluczowe znacznie miała data wystąpienia stanu niewypłacalności w postaci zaprzestania regulowania wymagalnych zobowiązań w stosunku do co najmniej dwóch wierzycieli (por. str. 22 opinii).

Wskazać należy, iż wobec występującej do końca 2013 roku nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami, należało wziąć pod uwagę opinię biegłego rewidenta z 2012 roku, w której opisano gwałtowny spadek przychodów, wzrost straty bilansowej, niedobór kapitałów własnych oraz niekorzystne wskaźniki ekonomiczne. Był to bowiem, jak słusznie zauważył Sąd I instancji, sygnał do złożenia wniosku o upadłość, nie zaś do ograniczenia przez uczestnika kosztów działalności operacyjnej. Okoliczność, że w późniejszym okresie sytuacja spółki chwilowo się poprawiła nie miał istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ przepis art. 373 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze kładzie nacisk na dzień zaistnienia podstawy do ogłoszenia upadłości, nie zaś na zdarzenia występujące po tej dacie.

Zatem niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez ponad cztery lata od dnia zaistnienia ku temu podstawy świadczy o rażącym niedbalstwie uczestnika. W szczególności okoliczność pogłębiania zadłużenia, mimo świadomości złej sytuacji finansowej spółki i wzrostu egzekucji komorniczych, zasługuje na orzeczenie zakazu, ponieważ uczestnik mimo podwyższonego ryzyka, zaniechał podjęcia czynności, do których był zobowiązany na podstawie przepisów prawa upadłościowego.

Podkreślić należy, że pozwany formułując zarzut apelacyjny naruszenia art. 233

§ 1 k.p.c. odnosi się w sposób ogólny do kwestii sprawozdań biegłych rewidentów złożonych za lata 2011 - 2013, pomijając przy tym, że w 2012 roku uczestnik nie wyczerpał wszystkich możliwych środków, które w tamtym momencie mógł zastosować, ponieważ przede wszystkim nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości. Zatem to, czy i w jakim stopniu egzekucje wobec wierzycieli okazały się skuteczne nie jest okolicznością pozwalającą na uniknięcie sankcji z art. 373 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze. Co więcej, we wspomnianych przez uczestnika 108 postępowaniach aż 50 wierzycieli nie zostało zaspokojonych i już sama ich rosnąca liczba winna była skłonić uczestnika postępowania do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Tymczasem w niniejszej sprawie oprócz tego, że prawie połowa wierzycieli Zakładu (...) S.A. nie otrzymała zapłaty w terminie, to przede wszystkim musieli oni podjąć kroki na drodze sądowej w celu dochodzenia swoich należności, jak również ponieść dodatkowe koszty związane ze wszczynaniem postępowań egzekucyjnych.

Nadmienić należy, że prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek, jak również pełnienie funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, nie jest tylko sprawą prywatną osób podejmujących tę działalność. Każda działalność gospodarza bowiem wywiera szersze skutki społeczne i ekonomiczne.

W związku z tym osoby podejmujące taką działalność muszą posiadać określone kwalifikacje zawodowe, a także przestrzegać określonych wzorców zachowań i przepisów prawa, a w szczególności prawa handlowego i ustawy o rachunkowości. Osoby, które nie posiadają takich kwalifikacji, powinny być z obrotu gospodarczego wyłączone.

W świetle powyższych rozważań wskazać należy, iż członek zarządu był świadomy sytuacji finansowej spółki, zapoznawał się bowiem z corocznymi sprawozdaniami finansowymi biegłych audytorów. Tym samym nie ulega wątpliwości, iż ponosi winę w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości w odpowiednim terminie. Wprawdzie systematycznie sporządzane przez profesjonalne podmioty sprawozdania finansowe

nie wykazywały znacznego pogorszenia się sytuacji finansowej spółki, jednakże w analizie za rok 2012 roku biegły zwrócił uwagę na możliwość zagrożenia kontynuacji działalności gospodarczej w 2013 roku. Z kolei w sprawozdaniu za rok 2013 przychody spółki wzrosły, poprawiły się wyniki bieżące, zaś finanse spółki wymagają poprawy. W konsekwencji

nie można jednoznacznie stwierdzić, iż W. C. nie czynił starań aby zobowiązania wierzycieli zostały spełnione.

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli Sąd Okręgowy uznał, iż orzeczenie wobec uczestnika W. C. sankcji w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w okolicznościach niniejszej sprawy

jest nieadekwatne do jego postawy, a tym samym stanowi sankcję zbyt dolegliwą

i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 376 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz. U. 2015 roku, poz. 233) i w zw.

z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie 1 w ten sposób, że obniżył orzeczony zakaz z pięciu do trzech lat i oddalił wnioski w części dotyczącej orzeczenia zakazu na okres dwóch lat.

Na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Odwoławczy oddalił apelację uczestnika w pozostałym zakresie.

O kosztach postępowania Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 520 k.p.c. i stwierdził, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem

w sprawie.